

BIOGRAMY*

Dr Jerzy Baranowski. Ur. 23 VIII 1931 r. w Warszawie. Absolwent historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim. Pracą zawodową związany przede wszystkim z Przedsiębiorstwem Państwowym Pracowni Konserwacji Zabytków Oddział w Warszawie (główny rzeczoznawca ds. inwentaryzacji zabytków), Muzeum Narodowym w Warszawie (był jego wieloletnim wicedyrektorem) oraz Stowarzyszeniem Historyków Sztuki (kierował biurem Zarządu Głównego, a następnie był gospodarzem na Zamku w Niedzicy). Bardzo bezpośredni, dowcipny, dusza towarzystwa, lubiany przez studentów, ceniony jako doświadczony i ciekawy dydaktyk.

Na KUL od 1979 do 1990 r., zatrudniony na niepełnym etacie w Katedrze Historii Sztuki Średniowiecznej na stanowisku starszego wykładowcy. Prowadził zajęcia ze szczególnie bliskiego mu muzealnictwa i podstaw konserwacji, ponadto ćwiczenia ze wstępu do historii sztuki, wykłady monograficzne (poświęcone problematyce dworu polskiego), proseminarium oraz seminarium magisterskie. Autor wielu artykułów i książki: *Bartłomiej Nataniel Wąsowski teoretyk i architekt XVII w.* (Wrocław 1975), będącej drukowaną wersją rozprawy doktorskiej obronionej w 1964 r. na Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem prof. Władysława Tomkiewicza).

Prof. dr hab. Piotr Bohdziewicz. Ur. 10 (23) III 1896 r. w Petersburgu, zm. 4 VIII 1982 r. w Warszawie. Studiował w Instytucie Inżynierów Cywilnych w Petersburgu, a po repatriacji do Polski, od 1921 r. na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Dyplom inżyniera uzyskał w 1929 r. W latach 1918-1921 pracował jako zastępca asystenta przy Katedrze Geologii i Paleontologii Uniwersytetu w Astrachaniu. W latach 1929-1933 był zatrudniony jako pracownik naukowy Politechniki Warszawskiej. W 1933 r. doktoryzował się na Politechnice Warszawskiej na podstawie pracy pt.: *Kościół w Kobylce pod Warszawą i jego dekoracja malarska.* W latach 1933-1937 pracował prywatnie jako architekt i inwentaryzator. W latach 1937-1939 był zatrudniony na Uniwersytecie Wileńskim jako bibliotekarz na Wydziale Sztuki, pełniąc tam jednocześnie obowiązki asystenta-wolontariusza, a w roku akademickim 1939/1940 prowadził wykłady zleczone z konserwacji zabytków.

* Biogramy zawierają nazwiska byłych pracowników dydaktycznych Instytutu Historii Sztuki KUL.

W latach 1940-1944 pracował w wileńskim Muzeum Sztuki jako architekt – inwentaryzator, w latach 1944-1945 w Zarządzie Miejskim miasta Wilna jako inspektor do spraw ochrony pomników sztuki. Po II wojnie światowej, od 1945 r. był pracownikiem Biura odbudowy Stolicy, a w latach 1948-1955 Centralnego Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków. Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim został zatrudniony w 1946 r., i pracował na tej uczelni aż do przejścia na emeryturę w roku 1966. Tutaj też, w 1946 r., uzyskał habilitację na podstawie pracy: *Zagadnienie formy w architekturze baroku*. W latach 1949-1966 był kierownikiem Katedry Historii Sztuki (od 1951 Katedry Historii Sztuki Średniowiecznej i Nowożytnej). Głównym przedmiotem jego zainteresowań była architektura baroku i rokoka, choć jest także autorem tekstów dotyczących architektury gotyku i renesansu, barokowego malarstwa, rzeźby romańskiej oraz malarstwa XIX w. Wydał blisko 50 publikacji z dziedziny historii sztuki, w tym książek: *Zagadnienie formy w architekturze baroku* (Lublin 1961); *Korespondencja artystyczna Elżbiety Sieniawskiej* (Lublin 1964); *Studia do dziejów sztuki w Polsce w epoce baroku i rokoka (Kościół i klasztor PP. Wizytek w Warszawie. Kościół fundacyjny w Kobyłce pod Warszawą i jego dekoracja malarska. Kościół i klasztor OO. Bernardynów w Dubnie)* (Lublin 1973). Na KUL-u wypromował 180 magistrów. Był członkiem licznych towarzystw naukowych oraz komisji opiniujących projekty odbudowy warszawskich zabytków po zniszczeniach II wojny światowej.

Prof. dr hab. Ryszard Brykowski, wykładowca przy Katedrze Sztuki Średniowiecznej Powszechnej Europejskiej w latach 1980-1982, jeden z nielicznych tak wybitnych znawców sztuki i architektury drewnianej. Konstrukcje i rodzaje formy architektury drewnianej były podstawowym przedmiotem wykładu prowadzonego przez niego dla studentów historii sztuki. Równocześnie z analizą formy konstrukcji przestrzennej oraz funkcji wyjaśniał zagadnienia dekoracji architektury drewnianej, tak niezwykle zróżnicowanej w polskiej architekturze drewnianej. Wskazywał na ich oryginalność, prowadząc analizy w obrębie przemian w historii sztuki drewnianej w Polsce. Wykłady niezwykle cenne dla historyków sztuki wzbogacone były również o porównania z architekturą obcą, ościenną.

Prof. dr hab. Tadeusz Bonifacy Chrzanowski. Ur. 14 V 1926 r. w Krakowie, zm. 24 XII 2006 r. w Krakowie. Wybitny historyk sztuki, prozaik,

poeta, fotografik, „ostatni Sarmata”, przez przyjaciół zwany „Dedem”, przez studentów „Chrzanem”.

Dzieciństwo spędził w majątku rodzinnym Moroczyn, koło Hrubieszowa, z którego pochodził ojciec, Wincenty Chrzanowski. W 1943 r. Chrzanowscy przenieśli się do podkrakowskiego Bieżanowa, majątku, skąd wywodziła się matka Tadeusza, Izabela z baronów Czeczów. Po wojnie, w skutek reformy rolnej, rodzina została zmuszona wyprowadzić się do Krakowa. Tadeusz Chrzanowski maturę zdał na tajnych kompletach w 1944 r., następnie rozpoczął w Krakowie studia z ekonomii w Akademii Handlowej, a w 1948 r. zapisał się na studia z historii sztuki w Uniwersytecie Jagiellońskim. Magisterium uzyskał w 1952 r. na seminarium prof. Adama Bochnaka, pod kierunkiem tego samego uczonego napisał rozprawę doktorską pt. *Rzeźba lat 1560-1650 na Śląsku Opolskim*, którą obronił w 1971 r. Habilitował się w 1982 r. w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, na podstawie pracy pt. *Działalność artystyczna Tomasza Tretera*.

W latach 1975-1991 Tadeusz Chrzanowski związany był z ówczesną Sekcją Historii Sztuki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Należał on do grona tzw. kolejarzy – wybitnych profesorów i doktorów historii sztuki, którzy regularnie dojeżdżali z Krakowa i Warszawy do Lublina z wykładami. W 1975 r. założył, a następnie kierował do końca swojej pracy w KUL, Katedrę Kultury Artystycznej, w ramach której wypromował 150 magistrów. Tematy ich prac dotyczyły zagadnień sztuki polskiej, od średniowiecza po wiek XX, z naciskiem na ulubioną przez Tadeusza Chrzanowskiego sztukę sarmacką. A tematy doktorskie, nad którymi sprawował opiekę naukową, wchodziły w zakres: rzemiosła artystycznego (A. Bender, I. Rolska-Boruch, E. Letkiewicz, M. Letkiewicz, E. Wieruch), architektury i urbanistyki (I. Barańska, J. Wroński, W. Zych, J. Żywicki, Ł. Heyman), malarstwa (J. Dzik, J. W. Sienkiewicz), ikonografii katolickiej (L. Kwiatkowska-Frejlich), sztuki prawosławnej (W. Deluga) i żydowskiej (A. Trzeciński), muzealnictwa (B. Skrzydlewska). W latach 1986-1989 pełnił funkcję dyrektora Sekcji Historii Sztuki KUL, a w 1990 r. otrzymał tytuł profesorski. Tadeusz Chrzanowski wykładał również na innych uczelniach: Uniwersytecie Jagiellońskim, Politechnice Krakowskiej, w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów, w krakowskiej Akademii Pedagogicznej i tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych.

Niezwykle bogata bibliografia prac Profesora obejmuje ponad 800 pozycji¹, z czego kilkadziesiąt publikacji to prace, które weszły do kanonu lektur z historii sztuki, tak jak dwutomowy zarys historii sztuki w Polsce: *Sztuka w Polsce Piastów i Jagiellonów* (1993) i *Sztuka w Polsce od I do III Rzeczypospolitej* (1998), czy napisane wraz z Marianem Korneckim: *Sztuka Śląska Opolskiego* (1974), *Sztuka Ziemi Krakowskiej* (1982), *Złotnictwo toruńskie* (1988). Nie można pominąć dwóch tomów esejów o kulturze i sztuce staropolskiej: *Żywe i martwe granice* (1974) oraz *Wędrowki po Sarmacji europejskiej* (1988). Oprócz publikacji naukowych bogata bibliografia Tadeusza Chrzanowskiego obejmuje recenzje, felietony, reportaże, tłumaczenia, a przede wszystkim wiersze – jako poeta zadebiutował na łamach „Tygodnika Powszechnego”, z którym związał się na długi okres. W latach 1970-1993 publikował także w paryskiej „Kulturze” pod pseudonimem Józef Szrett i Tymoteusz Klempski.

Poza działalnością naukowo-dydaktyczną, należy również wspomnieć o innych dziedzinach aktywności Profesora – społecznej i inwentaryzatorskiej. Był członkiem wielu stowarzyszeń, m.in. w latach 1947-1950 włączył się w działalność założonego przez Andrzeja Ciechanowieckiego, krakowskiego Klubu Logofagów, skupiającego niezależnie myślącą młodzież, od 1953 r. należał do Stowarzyszenia Historyków Sztuki, od 1975 r. do Komisji Teorii i Historii Sztuki PAN, od 1979 r. do Pen Clubu, od 1985 do ICOMOS (Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków), od 1989 r. do Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, w 1990 r. powołany został do Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, a w 1997 r. został członkiem korespondentem PAU, należał również do Związku Artystów Fotografików. Przez lata był niestrudżonym działaczem opieki nad zabytkami sztuki, czego wynikiem są liczne tomy *Katalogów Zabytków Sztuki w Polsce* (opracowane wraz z Marianem Korneckim).

Tadeusz Chrzanowski za swoją działalność na tak wielu płaszczyznach otrzymał liczne odznaczenia, a wśród nich te najwyższej rangi: Komandorię z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski za wybitne osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej oraz zasługi w działalności społecznej (1994), Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla kultury narodowej i osiągnięcia w działalności na rzecz ochrony zabytków Krakowa (2001),

¹ Kompletny spis publikacji zob.: L. L a m e Ń s k i, *Bibliografia prac Tadeusza Chrzanowskiego*, [w:] *Twórcy i dzieła. Studia z dziejów kultury artystycznej*, red. M. Kitowska-Łysiak, L. Lameński, I. Rolska-Boruch, Lublin 2007, s. 23-54.

Medal Uniwersytetu Jagiellońskiego *Merentibus* (1997), doktorat *honoris causa* Akademii Pedagogicznej (2003) i Politechniki Krakowskiej (2005) oraz wiele nagród literackich. Współpracownicy, studenci i przyjaciele obdarowali Profesora dwoma Festschriftami: *Sarmatia semper viva* (1993) oraz wydanym już pośmiertnie *Twórcy i dzieło. Studia z dziejów kultury* (2007).

Mgr Anna Cieśla (z d. Witz). Ur. 30 I 1947 r. w Warszawie. W 1964 r. zdała maturę w Liceum Ogólnokształcącym im. J. Lelewela w Warszawie. W 1969 r. obroniła magisterium z archeologii śródziemnomorskiej na Uniwersytecie Warszawskim (*Rzymski sarkofag dionizyjski z Nieborowa*) i podjęła staż w Stacji Archeologii Śródziemnomorskiej PAN w Warszawie. W latach 1969-1971 była asystentką prof. B. Filarskiej w Sekcji Historii Sztuki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (ćwiczenia dla studentów I roku historii sztuki, prace przy organizacji katedry i tworzeniu księgozbioru). W latach 1972-1975 odbyła studia językowe w Uniwersytecie Wiedeńskim. Później: tłumaczenia (m.in. A. Faluda, *Malarstwo bizantyńskie*, Warszawa 1984), publikacje: *Hercules Christianus* („Roczniki Humanistyczne” 31(1983), z. 4, s. 13-26).

Prof. dr hab. Tadeusz Dobrzeński, kierownik Katedry Historii Sztuki Średniowiecznej Powszechnej Europejskiej w latach 1981-1987. Badacz sztuki średniowiecznej polskiej i europejskiej. Wybitny znawca miniaturstwa wczesnośredniowiecznego i średniowiecznego. Kustosz Działu Sztuki Średniowiecznej Muzeum Narodowego w Warszawie. Promotor prac magisterskich. Znany badacz i znawca ikonografii chrześcijańskiej pogłębianej o teksty patrystyczne i średniowieczne, studiowane w językach oryginalnych: greki, łaciny i hebrajskiego. Znanca szeroko pojętej kultury średniowiecznej, w której wyodrębniał rozpoznawane z doskonałym wyczuciem: funkcję i formę dzieł sztuki. Prowadził zajęcia dydaktyczne również w dziale sztuki średniowiecznej Muzeum Narodowego w Warszawie, wyjaśniał zagadnienia związane z konserwacją dzieł sztuki oraz ich funkcjonowaniem w muzeum. Uczył słuchania śpiewu i muzyki średniowiecznej oraz kontemplacji dzieł sztuki plastycznej i architektury. Profesor o nieposzlakowanej kulturze osobistej i ogromnej wrażliwości.

Prof. dr hab. Barbara Filarska (z d. Wąsik). Ur. 30 VI 1922 r. w Warszawie, zm. 3 IX 2007 r. w Warszawie. W 1940 r. zdała maturę na tajnych kompletach w Liceum im. Aleksandry Piłsudskiej na Żoliborzu. W czasie wojny działała w konspiracji (harcerski hufiec Żoliborz, Komenda Obszaru Warszawskiego Armii Krajowej, udział w Powstaniu Warszawskim). Po powrocie z obozu jenieckiego w Zeithain, w 1947 r. ukończyła studia na Uniwersytecie Warszawskim z filologii klasycznej (przekład z komentarzem I Księgi *Periegezy* Pausaniasza) i podjęła pracę w dziale Sztuki Starożytnej Muzeum Narodowego w Warszawie (inventaryzowanie i organizowanie ekspozycji zbiorów rozproszonych w czasie wojny). W 1961 r. obroniła doktorat (*Ozdo- by i elementy dekoracji w szkłe*) na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1957-1969 była adiunktem w Zakładzie Archeologii Śródziemnomorskiej PAN, brała udział w misjach archeologicznych w Tell- -Atrib (Egipt) i w Palmyrze (Syrii). W 1969 r. habilitowała się w Uniwersytecie Warszawskim (*Studia nad dekoracjami architektonicznymi Palmyry*). Od 1952 r. prowadziła wykłady z historii sztuki starożytnej w KUL, najpierw dla studentów filologii klasycznej, a od roku akademickiego 1964/1965 również dla studentów Sekcji Historii Sztuki. Od 1969 r. kierowała Katedrą Sztuki Starożytnej i Archeologii Klasycznej. Była opiekunką Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki i grupy twórczej INOPS. W latach 1970-1972, 1975-1976, 1983-1984 kierowała Sekcją Historii Sztuki. Otrzymała stypendia naukowe w Louvain (1974, 1975, 1981), Rzymie (1979, 1984, 1990), Mediolanie (1988-1989). W 1987 r. otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego. Wprowadziła do programu studiów zajęcia z historii sztuki wczesnochrześcijańskiej. W latach 1971-1980 była zastępcą kierownika, a w 1981-1989 kierownikiem Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Antykiem Chrześcijańskim (odpowiedzialna za tematykę archeologiczną). Od 1972 r. prowadziła zajęcia w Studium Archeologii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, a od 1987 r. kierowała tamtejszą Katedrą Archeologii Chrześcijańskiej Zachodu. Współpracowała z redakcją Encyklopedii Katolickiej. Była członkiem m.in. Polskiego Towarzystwa Filologicznego (od 1948 r.), Towarzystwa Naukowego KUL (od 1968 r.), Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (od 1972 r.), Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN (od 1976 r.), Sekcji Patrystycznej przy Komisji Episkopatu Polski do Spraw Nauki Katolickiej, Rady Naukowej Zakładu Archeologii Śródziemnomorskiej PAN. Współpracowała z Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana w Rzymie. W roku 1995 została odznaczona prymasowskim orderem *Ecclesiae populoque servitium praestanti*. Najważniejsze publikacje: *Szkła starożytne. Elementy dekoracji*

w szkłe (t. I-II, Warszawa 1952-1962); *Szkło piękne i użyteczne* (Warszawa 1975); *Początki architektury chrześcijańskiej* (Lublin 1986); *Początki sztuki chrześcijańskiej* (Lublin 1985); *Archeologia chrześcijańska* (Warszawa 1999).

Dr Ryszard Gapski. Ur. w 1957 w Kwidzynie. Studiował na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL na Sekcji Historii Sztuki w latach 1976-1981. Dyplom magistra historii sztuki otrzymał w 1981 r. na podstawie pracy pt. *Kamienne figury Chrystusa upadającego pod krzyżem na Żywiecczyźnie – źródła ikonograficzne i ideowe*, napisanej pod kierunkiem prof. Tadeusza Chrzanowskiego. W 2010 r. na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL obronił pracę doktorską pt. *Malarstwo religijne o tradycji ludowej w Małopolsce w XIX wieku a tradycja sztuki oficjalnej. Ikonografia i recepcja* (promotor prof. Jerzy Lileyko). W latach 1981-1982 był pracownikiem Pracowni Konserwacji Zabytków w Lublinie w pracowni naukowo-historycznej. Przez kolejne lata pracował na zlecenie Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Lublinie, Łomży i Ostrołęce (inwentaryzacja architektury sakralnej, świeckiej i cmentarzy). W 1985 r. został asystentem prof. Tadeusza Chrzanowskiego w Katedrze Kultury Artystycznej na Sekcji Historii Sztuki KUL. W 1989 r. przebywał na stypendium naukowym w Rzymie. Przez dziesięć lat na stanowisku asystenta prowadził ćwiczenia ze wstępu do historii sztuki, z historii sztuki średniowiecznej polskiej, historii sztuki nowożytnej polskiej i powszechnej, kierował także praktykami inwentaryzacyjnymi dla studentów. Od 1995 r. był zatrudniony jako nauczyciel historii sztuki w Zespole Szkół Plastycznych im. A. Kenara w Zakopanem, a od 1999 także w Zespole Państwowych Szkół Artystycznych w Zakopanem. W latach 2004-2007 pracował w Państwowej Wyższej Szkole Podhalańskiej w Nowym Targu w Instytucie Rekreacji i Turystyki.

Dr Henryk Gawarecki. Ur. 15 VIII 1912 r. w Twerze (Rosja), zm. 20 III 1989 r. w Lublinie. Studiował na Politechnice Warszawskiej (1930-1934), dyplom inżynierski otrzymał tamże jednak dopiero po II wojnie światowej, w 1945 r. W 1946 r. zapisał się na historię sztuki na KUL-u, gdzie odbył studia pod kierunkiem Mariana Morelowskiego, u którego został, w 1947 r., starszym asystentem, prowadził ćwiczenia, wykłady, a także bibliotekę Katedry Historii Sztuki.

Od 1945 r. pracował w Inspekcji Budowlanej Zarządu Miejskiego w Lublinie (od 1948 r. jako inspektor budownictwa miasta), w latach 1950-1964 był

Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Lublinie, w latach 1964-1972 pracował w Wojewódzkim Biurze Projektów Budownictwa Wiejskiego i lubelskim „Miastoprojekcie”, w latach 1972-1978 był zastępcą dyrektora do spraw naukowych i konserwatorskich w Pracowni Konserwacji Zabytków.

Gawarecki był zasłużonym badaczem kultury Lublina, współautorem przewodników po Lubelszczyźnie: *Województwo Lubelskie* (wraz z T. i K. Wilgatami, 1957) oraz po Lublinie: *Ulicami Lublina* (wraz z Czesławem Gawdzikiem, 1976). Z jego bogatego dorobku wymienić należy również: *Lublin* (wraz z Czesławem Gawdzikiem, 1959); *Brama Krakowska w Lublinie* (wraz z H. Podlewskim, 1971); *O dawnym Lublinie. Szkice z przeszłości miasta* (Lublin 1974, wyd. 2. 1986); *Kultura artystyczna miasta w okresie renesansu* ([w:] *Dzieje Lublina. Próba syntezy*, Lublin 1965). Zwracał uwagę na źródła ikonograficzne oraz zapomniane przez badaczy relacje i inne źródła pisane, np.: *Najstarszy widok Lublina A. Hogenberga z 1617 r. i jego późniejsze powtórzenia w XVII i XVIII wieku* („Studia i Materiały Lubelskie” 1(1963)); *Stary Ratusz w rynku lubelskim* ([w:] *400-lecie Trybunału Koronnego w Lublinie. Materiały z sesji naukowej z 20 XI 1978*, Lublin 1982).

Dr Stanisława Gomuła. Urodziła się 9 II 1946 r. w Harklowej koło Jasła. W latach 1968-1973 studiowała historię sztuki w KUL. Tytuł magistra otrzymała w roku 1973 na podstawie pracy napisanej pod kierunkiem ks. prof. Władysława Smolenia, pt. *Gotycki ornat z Ukrzyżowaniem na Jasnej Górze*. W tym samym roku zatrudniona została na stanowisku asystenta-stażysty w Katedrze Historii Sztuki Kościelnej. Tytuł doktora nauk humanistycznych uzyskała na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej: *Hafty tamborkowe w kręgu oddziaływania Ludwika z Mniszchów Potockiej w 2. poł. XVIII w.*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Władysława Smolenia. Od 1 października 1991 r. pracowała na stanowisku adiunkta w Zakładzie Historii Sztuki Kościelnej. Swe zainteresowania naukowe skupiała wokół tkanin, haftów oraz kostiumologii. W ramach zajęć dydaktycznych prowadziła ćwiczenia ze wstępu do historii sztuki, z muzealnictwa i ochrony zabytków, a także wykłady z muzealnictwa oraz kostiumologii polskiej i europejskiej od średniowiecza do współczesności. Za rzetelną i oddaną pracę dla KUL otrzymała w 1993 r. nagrodę Rektora KUL. W 1994 r. wygłosiła na Uniwersytecie w Trnawie na Słowacji cykl 20 wykładów zatytułowany *Forma i symbolika paramentów liturgicznych od XII-XIX wieku*. Zmarła nagle 29 grudnia 1996 r., w wieku 50 lat.

Prof. dr hab. Rajmund Gostkowski. Ur. 30 VIII 1885 r. w Dobczycach k. Krakowa, zm. 2 VII 1966 r. w Łodzi). Gimnazjum ukończył w Krakowie. W latach 1903-1906 odbył studia z dziedziny filologii klasycznej i archeologii klasycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim, pod kierunkiem m.in. prof. Kazimierza Morawskiego, prof. Piotra Bieńkowskiego, a w latach 1909-1911 w Wiedniu u prof. E. Reischa i 1913-1915 w Berlinie u prof. U. Wilckana. W latach 1923-1924, dzięki stypendium Polskiej Akademii Umiejętności, przebywał we Francuskiej Szkole w Atenach u prof. Ch. Pickarda. Doktorat otrzymał w 1925 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1935 r. obronił habilitację (*Kapłani i kapłanki w sztuce kreteńsko-mykeńskiej i greckiej*, Wilno 1936). W latach 1929-1939 prowadził wykłady z archeologii klasycznej w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Podczas II wojny światowej prowadził działalność konspiracyjną na terenie Wilna (m.in. do końca 1939 r. kierował, z Bronisławem Świątnickim ps. „Ojciec”, grupą konspiracyjną „Komisariat Rządu”, był żołnierzem Armii Krajowej, tajnie nauczał w Wilnie). Po wojnie w Uniwersytecie Łódzkim w latach 1945-1950 kierował Katedrą Archeologii Klasycznej i ponownie, po jej reaktywowaniu (jako Katedrą Archeologii Śródziemnomorskiej), w latach 1957-1960. W latach 1950-1957 założył i był pierwszym kierownikiem Katedry Sztuki Starożytnej i Archeologii Klasycznej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (wykłady: historia i teoria sztuki świata antycznego, archeologia klasyczna, historia sztuki Islamu, Dalekiego i Bliskiego Wschodu, dydaktyka historii sztuki, wstęp do historii sztuki, historia doktryn artystycznych i lektura tekstów źródłowych). Najważniejsze publikacje: *Pompeje* (Lublin 1954); *Sport w starożytności* (Warszawa 1955).

Mgr Barbara Guściora-Tanana. Ur. 20 IX 1946 r. w Lublinie. Absolwentka historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1971-1974 była pierwszą asystentką w Katedrze Historii Sztuki Nowoczesnej. Prowadziła ćwiczenia z historii sztuki nowoczesnej polskiej i powszechnej oraz konwersatorium z wybranych zagadnień współczesnej kultury artystycznej. Opublikowała artykuł pt.: *Aleksander Kokular 1793-1846*, oparty na materiałach ze swojej pracy magisterskiej („Roczniki Humanistyczne” 21(1973), z. 4, s. 41-55). Po krótkiej przygodzie z nauką zrezygnowała z pracy w KUL, wyjechała do Warszawy, gdzie przez wiele lat prowadziła z powodzeniem salon Desy ze sztuką współczesną przy ul. Nowy Świat.

Prof. dr hab. Elżbieta Jastrzębowska. Ur. 12 V 1946 r. w Polanicy Zdroju. W 1964 r. zdała maturę w Liceum SS. Niepokalanek w Szymanowie. Magisterium z archeologii śródziemnomorskiej (*Ceramika Terra Sigillata w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie*) otrzymała w 1969 r. na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1972-1974 była asystentką prof. B. Filarskiej na Sekcji Historii Sztuki KUL. W latach 1974-1976 odbyła studia specjalizacyjne w Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana w Rzymie, zaś w latach 1976-1980 studia doktoranckie w Instytucie Archeologii Chrześcijańskiej i Historii Sztuki Bizantyńskiej na Uniwersytecie Alberta-Ludwika we Freiburgu i.Br., w 1979 r., zakończone (doktorat w 1979 r. *Untersuchungen zum christlichen Totenmahl aufgrund der Monumente des 3. und 4. Jhs. unter der Basilika des Hl. Sebastian in Rom*). W latach 1980-1992 pełniła funkcję kustosa i starszego kustosa oraz redaktora Kroniki Zamkowej w Zamku Królewskim w Warszawie. W 1987 r. otrzymała dwumiesięczne stypendium naukowe w Ecole Française de Rome w Rzymie i trzymiesięczną asystenturę u prof. N. Duvala w Instytucie Późnego Antyku na Sorbonie (Paris IV); w 1990 r. przebywała pięć miesięcy w Paryżu, na stypendium Centre National de la Recherche Scientifique z wykładami w Ecole Normale Supérieure. W latach 1990-1992 była adiunktem w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. W 1992 r. uzyskała na UW habilitację (*Bild und Word: das Marienleben und die Kindheit Jesu in der christlichen Kunst vom 4. bis 8.Jh. und ihre apokryphen Quellen*), w 1996 r. została mianowana profesorem nadzwyczajnym UW, a w latach 1998-2002 profesorem nadzwyczajnym w USKW. W 2001 r. otrzymała tytuł profesora nauk humanistycznych. W latach 2005-2009 pracowała na stanowisku dyrektora Polskiej Stacji PAN w Rzymie. Obecnie jako profesor zwyczajny zatrudniona jest w Instytucie Archeologii UW i na stanowisku Kierownika Zakładu Archeologii Klasycznej. Najważniejsze publikacje: *Les scènes de banquet dans les peintures et sculptures chrétiennes des IIIe et IVe siècles* („Recherches Augustiniennes” 16(1979), s. 3-90); *Untersuchungen zum christlichen Totenmahl aufgrund der Monumente des 3. und 4. Jhs. unter der Basilika des Hl. Sebastian in Rom* (Frankfurt 1981); *Les sarcophages chrétiens d'enfants à Rome au IVe siècle* („Mélanges de l'Ecole Française de Rome. Antiquité” 101(1989), s. 783-804); *Ephesos und Chersonesos in Spätantike und frühbyzantinischer Zeit* („Rivista di Archeologia Cristiana” 75(1999), s. 475-520); *Bild und Word: das Marienleben und die Kindheit Jesu in der christlichen Kunst vom 4. bis 8.Jh. und ihre apokryphen Quellen* (Warszawa 1992); *Miasta Apokalipsy* (Warszawa 1999); *Rzym antyczny w oczach Piranesiego i dziś* (Warszawa 2005); *Niobe*

da Roma a Nieborów („Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Römische Abteilung” 113(2007), s. 485-492); *Sztuka wczesnochrześcijańska* (Kraków 2008).

Ks. prof. dr hab. Jan Kuś. Urodził się 4 IX 1920 r. w Mikuszowicach Krakowskich. Jako alumn seminarium duchownego w Krakowie studiował na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, na którym w 1949 r. uzyskał tytuł magistra, zaś w 1952 na podstawie pracy zatytułowanej: *Abp Józef Teodorowicz, życie i działalność* tytuł doktora. W 1952 r. rozpoczął studia z zakresu historii sztuki na Wydziale Historycznym UJ, gdzie w roku 1957 obronił pracę magisterską pt.: *Mecenat artystyczny ks. J.A. Łopackiego 1690-1761*. W roku 1976 przedłożył na Akademii Teologii Katolickiej rozprawę zatytułowaną *Ks. J.A. Łopacki – duchowny i mecenas*, na podstawie której uzyskał habilitację. Dwa lata później kard. Karol Wojtyła powierzył mu stanowisko Archidiecezjalnego Konserwatora Zabytków Sztuki Kościelnej. W latach 1976-1986 sprawował funkcję prezesa Sekcji Historii Kościoła Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie. W 1984 r. rozpoczął wykłady z historii sztuki w KUL, a rok później, jeszcze za życia ks. prof. Władysława Smolenia, objął kierownictwo Katedry Sztuki Kościelnej, które sprawował aż do śmierci. Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się na sztuce kościelnej, ikonografii, hagiografii i biografistyce oraz na zagadnieniach dotyczących zaborów i okupacji hitlerowskiej. W latach 1960-1989 wydał przeszło 80 publikacji o różnym zakresie tematycznym. Zmarł nagle 17 sierpnia 1989 r. w Krakowie, w wieku 69 lat.

Prof. dr hab. Jerzy Lileyko (1932-2009), urodził się w Brześciu nad Bugiem. Powojenne losy związały go najpierw z Brzegiem na Śląsku, a kolejne lata z Warszawą, gdzie podjął studia na Uniwersytecie Warszawskim. Pracę naukową rozpoczął pod opieką profesorów Władysława Tomkiewicza i Stanisława Lorenza. W latach 1960-1963 pracował w Muzeum w Łazienkach, w latach 1963-1974 w Muzeum Historycznym m. Warszawy, od 1974 do 1979 r. w Zamku Królewskim w Warszawie. W roku 1980 profesor został zatrudniony w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, gdzie pracował aż do przejścia na emeryturę (2003). Od roku 1988 związany był z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, gdzie w roku 1989 został mianowany kierownikiem Katedry Historii Sztuki Nowożytnej po profesorze Antonim Maślińskim.

W roku 1992 otrzymał stanowisko profesora KUL, w roku 1996 tytuł naukowy profesora w Instytucie Sztuki PAN, a w roku 1999 etat profesora zwyczajnego w KUL.

Profesor Jerzy Lileyko uznawany był za jednego z najwybitniejszych badaczy dziejów mecenatu królewskiego i polskiego sejmu doby nowożytnej oraz znawców historii dawnej Warszawy. W roku 1993 został redaktorem naczelnym „Kroniki Warszawy”. Zabytkom stolicy poświęcił 6 książek i ponad 80 artykułów. W kręgu zainteresowań badawczych profesora znalazły się również relacje polsko-saskie za czasów Augusta II i Augusta III. Profesor był autorem licznych prac naukowych, w tym monumentalnych dzieł, m.in. *Zamek Warszawski. Rezydencja królewska i siedziba władz Rzeczypospolitej (1569-1763)* (1984), *Życie codzienne w Warszawie za Wazów* (1984), *Regalia polskie* (1988), *Sejm Polski. Tradycja-ikonografia-sztuka* (2003). W roku 1997 Jerzy Lileyko wraz ze współpracownikami zorganizował na KUL-u międzynarodową sesję naukową pt. *Sztuka ziem wschodnich XVI-XVIII wieku*, gromadzącą naukowców z Polski, Litwy, Ukrainy i Białorusi, a jej ustalenia na trwałe weszły do dziejów sztuki polskiej.

Od roku 2001 Profesor patronował organizowanym przez Katedrę Historii Sztuki Nowożytnej KUL, odbywającym się co 2 lata w Kazimierzu nad Wisłą, ogólnopolskim sesjom naukowym poświęconym sztuce i kulturze XVI-XVIII wieku. Sesje kazimierskie stały się trwałym elementem w naukowym krajobrazie, miejscem wymiany poglądów i doświadczeń oraz integracji badaczy z różnych ośrodków uniwersyteckich. Ostatnie takie spotkanie odbyło się w czerwcu 2009 r. W latach 2000-2009 prof. Lileyko był redaktorem, a później współredaktorem serii wydawniczej *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, wydawanej przez Towarzystwo Naukowe KUL, w której w dotychczas wydanych 9 tomach ukazywały się artykuły historyków sztuki i historyków dotyczące dziejów sztuki i kultury nie tylko polskiej, europejskiej, ale również Ameryki Południowej.

Profesor Jerzy Lileyko był wychowawcą kilku pokoleń historyków sztuki i promotorem doktoratów ze sztuki nowożytnej. W latach 1990-2009 w Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej KUL, pod jego kierunkiem powstało 96 prac magisterskich oraz 7 prac doktorskich.

Mgr Karol Majewski. Absolwent KUL, w roku 1961 obronił pracę magisterską napisaną na seminarium Piotra Bohdziewiczza pt.: *Dekoracje fasad kamienic Mikołaja i Krzysztofa Przybyłków w Kazimierzu Dolnym*. Zatrudniony

w Katedrze Historii Sztuki Średniowiecznej i Nowożytnej w latach 1963-1968. Badacz nowożytnej architektury Lubelszczyzny. Autor m.in. artykułów: *Dekoracja fasad kamienic Mikołaja i Krzysztofa Przybyłków w Kazimierzu Dolnym* („Studia i Materiały Lubelskie. Historia Sztuki”, 1963, s. 73-103); *O działalności kilku muratorów lubelskich z lat 1571-1625* ([w:] *Sztuka około roku 1600*, Warszawa 1974, s. 179-197); *Z badań nad rozwojem architektury w Lublinie w I połowie XVII wieku* („Rocznik Lubelski” 13(1971), s. 59-79, wraz z J. Wzorkiem); *Kościół i klasztor PP Wizytek w Lublinie* ([w:] *W kręgu badań nad sztuką polską* (red. K. Majewski, Lublin 1983, s. 59-76).

Prof. dr hab. Antoni Maśliński (1917-1994), wybitny historyk sztuki, urodził się 13 lipca w Wilnie. Lata szkolne spędził w Lidzie, gdzie w roku 1936 ukończył tamtejsze gimnazjum. W tym też roku rozpoczął studia na dwóch kierunkach: polonistyce i historii sztuki na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Mimo wojny, okupacji, a później wysiedlenia, kontynuował rozpoczęte studia. Ostatecznie, już po wojnie w roku 1945 ukończył historię sztuki na Katolicki Uniwersytecie Lubelskim. Promotorem jego pracy magisterskiej był przybyły do Lublina Marian Morelowski, profesor historii sztuki na przedwojennym Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Tematem pracy magisterskiej była twórczość Constantino Tencalli. Zaraz po studiach Antoni Maśliński został zatrudniony na uniwersytecie jako asystent Mariana Morelowskiego. W roku 1949 obronił dysertację doktorską pt. *Architektura antyku rzymskiego wobec renesansu włoskiego. Innowacje twórcze* (wydana drukiem pt. *Innowacje twórcze w architekturze renesansu włoskiego w stosunku do antyku rzymskiego*, Lublin 1954). W pracy doktorskiej Maśliński zakwestionował tezę o pełnym odrodzeniu antyku w architekturze okresu renesansu, podkreślił jej odrębność w stosunku do antycznych wzorców. Postawił też nowatorską tezę, iż to architektura baroku rzymskiego była bliższa antykowi, niż architektura doby renesansu. Ta teza stała się podstawą do rozważań w pracy habilitacyjnej profesora, zatytułowanej *Architektura antyku w interpretacji baroku* (wydana Lublin 1962), przedstawionej na Uniwersytecie Warszawskim w roku 1965. Praca habilitacyjna została dostrzeżona nie tylko przez wybitnych polskich historyków architektury, ale również i za granicą. Profesor otrzymał prestiżowe odznaczenia naukowe nadane przez Board of Editors of the International *Who's Who in Art. And Antiques* z Cambridge w 1973 i 1975 r., a jego biogram znalazł się w encyklopediach i leksykonach zagranicznych. W roku 1975 Antoni Maśliński otrzy-

mał stanowisko profesora nadzwyczajnego. W 1977 r. opublikował książkę pt. *Zagadnienie manieryzmu*, w której wykazał ahumanistyczny charakter sztuki tego okresu. W roku 1978 wydał książkę pt. *Humanizm w sztuce. Antyk i człowiek*, poświęconą przejawom humanizmu w sztukach plastycznych, a podsumowującą jego badania z lat 60. i 70., prezentowane w referatach i artykułach w kraju oraz poza jego granicami. W roku 1983 Antoni Maśliński otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Był członkiem międzynarodowego towarzystwa naukowego Winckelmann-Gesellschaft z siedzibą w Stendal, Towarzystwa Naukowego KUL i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. W latach 1972-1974 był członkiem Komitetu Nauk o Sztuce PAN, dwukrotnie pełnił funkcję prodziekana Wydziału Nauk Humanistycznych KUL oraz kierownika Sekcji Historii Szuki.

L.L.

Ks. mgr Franciszek Mąkinia, wykładowca historii sztuki polskiej oraz wstępu do historii sztuki. Wykłady gościnne przy Katedrze Historii Sztuki Średniowiecznej Powszechniej Europejskiej.

Dr Henryk Mędrek. Ur. 7 VI 1943 r. w Niezabitowie koło Wąwolnicy. Po ukończeniu w 1963 r. Liceum Sztuk Plastycznych w Lublinie, rozpoczął studia historii sztuki w KUL, które ukończył w 1968 r. W latach od 1969 do 1973 był zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Sztuki Kościelnej KUL. Prowadził zajęcia z rysunku odręcznego dla studentów I roku historii sztuki, brał udział w objazdach naukowych oraz w inwentaryzacyjnych praktykach studenckich, prowadzonych przez ks. prof. Władysława Smolenia. Lubiany przez studentów, uczynny kolega. Zainteresowania skupiał na malarstwie miniaturowym (pracę magisterską napisał o miniaturach w Graduale L 13 przechowywanym w Bibliotece Seminarium Duchownego w Pelplinie) oraz na średniowiecznej rzeźbie. Autor artykułu *Typ Pięknej Madonny z Krumłowa w polskiej plastyce pierwszej połowy XV w.* („Roczniki Humanistyczne” 19(1971), z. 5, s. 47-62). Zmarł tragicznie 2 XI 2002 r.

Artysta malarz Antoni Michalak. Ur. 17 V 1902 r. w Kozłowie Szlacheckim koło Sochaczewa, zm. 26 V 1975 r. w Warszawie, pochowany w Kazimierzu Dolnym. Wybitny portrecista, autor interesujących martwych natur

i dużych kompozycji symbolicznych, przede wszystkim jednak ciekawy malarz religijny, twórca wielu wartościowych obrazów i witraży w kościołach na obszarze całej Polski. Ulubiony uczeń Tadeusza Pruszkowskiego w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych, czołowy członek „Bractwa Świętego Łukasza”. Był pierwszym artystą, który osiadł na stałe w Kazimierzu Dolnym. W pobliżu zamku wybudował własny dom wraz z pracownią, w którym spędził kilkadziesiąt pracowitych lat. W latach 1948-1964 i 1966-1969 zatrudniony w ówczesnej Sekcji Historii Sztuki KUL jako nauczyciel rysunku odręcznego, malarstwa oraz technik artystycznych i technologii sztuk plastycznych, lubiany przez studentów za ciepły i bezpośredni stosunek do nich.

L.L.

Dr Stanisław Michalczuk. Ur. 29 XI 1933 r. w Kowlu. Maturę zdał w 1951 r. w Chełmie w Liceum im. Stefana Czarnieckiego. W tym samym roku rozpoczął studia z historii sztuki na KUL. W latach pięćdziesiątych był związany z lubelską Grupą Zamek. W 1963 r. obronił doktorat na Uniwersytecie Warszawskim u prof. Władysława Tomkiewicza. Pracował w Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej KUL jako asystent potem adiunkt w latach 1960-1967, a następnie w Pracowni Konserwacji Zabytków w Lublinie. Od 1972 r. był wicedyrektorem Pracowni Konserwacji Zabytków w Kielcach. W 1978 r. objął kierownictwo Zamku w Niedzicy.

I.R.

Mgr Danuta Miszczak. Ur. 11 VIII 1935 r. w Chłaniowie, zm. 18 X 2002 r. w Lublinie. Podjęte na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim studia z historii sztuki ukończyła w 1964 r., uzyskując tytuł magistra na podstawie pracy *Kościół pobenedyktyński w Sieciechowie-Opactwie*, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Piotra Bohdziewicza. Rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Historii Sztuki Średniowiecznej. Jednocześnie objęła pracownię fotograficzną, z którą pozostawała związana w ciągu całej swojej pracy zawodowej, wykonując dokumentacje fotograficzne na rzecz Sekcji Historii Sztuki oraz prowadząc ćwiczenia z fotografii dokumentalnej. Swoje zainteresowania badawcze zwróciła ku architekturze nowożytnej, publikując wiele artykułów o wysokich walorach naukowych. W 1970 r. została zatrudniona jako asystent w Katedrze Historii Sztuki Kościelnej i podjęła temat rozprawy doktorskiej

o średniowiecznych szatach liturgicznych, pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Władysława Smolenia. Prowadziła także ćwiczenia ze sztuki średniowiecznej oraz muzealnictwa. Ukończywszy w 1978 r. podyplomowe studium muzeologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, sprawowała opiekę nad zbiorami Muzeum Uniwersyteckiego. W 1985 r. otrzymała stanowisko wykładowcy, a następnie – starszego wykładowcy. Na emeryturę przeszła 30 IX 2000 r. Na jej dorobek naukowy składa się kilka cennych, bo opartych na nieznanach wcześniej archiwaliach, artykułów: *Kalendarium prac Pawła Antoniego Fontany we Włodawie* („Roczniki Humanistyczne” 18(1970), z. 5, s. 55-68); *Materiały archiwalne do działalności architektonicznej Pawła Fontany* („Roczniki Humanistyczne” 21(1973), z. 4, 25-40); *Późnobarokowy kościół benedyktyński w Sieciechowie-Opactwie* („Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego” 9(1975), s. 367-385).

T.P.

Prof. dr hab. Marian Morelowski. Ur. 2 III 1884 r. w Wadowicach, zm. 24 VII 1963 r. we Wrocławiu. Studia z historii sztuki i filologii romańskiej rozpoczął na Uniwersytecie Jagiellońskim, a kontynuował na uniwersytecie w Wiedniu (m.in. u Maxa Dvořaka), na paryskiej Sorbonie oraz w Collège de France. W 1913 r. uzyskał, na uniwersytecie w Wiedniu, doktorat na podstawie niepublikowanej rozprawy pt.: *Die Naturschilderung in den Werken Bernardins de Saint-Pierre*. Habilitację uzyskał w 1931 r., na podstawie rozprawy: *Korona i hełm znalezione w Sandomierzu a sprawa korony Witolda i grobów dynastycznych w Wilnie*, opublikowanej w „Ateneum Wileńskim” (1930, t. VII). Podczas I wojny światowej przebywał w Rosji, gdzie prowadził badania nad sztuką polską w Rosji (ich owocem była m.in. publikacja: *Głowy wawelskie w Rumiancewskim Muzeum w Moskwie*, Kijów 1918), wspólnie ze Stanisławem Noakowskim założył Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Polskimi w Rosji. Po wojnie pracował jako ekspert polskiej komisji rewindykującej zabytki kultury z Rosji Sowieckiej po traktacie ryskim (czego owocem była m.in. rewindykacja wawelskich arrasów). W latach 1926-1929 był kustoszem Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu. Od 1930 r. wykładał historię sztuki na Uniwersytecie Wileńskim, w czasie II wojny światowej prowadził na tej uczelni tajne wykłady z historii sztuki. Wynikiem badań nad sztuką Wilna były prace: *Zarysy syntetyczne sztuki wileńskiej od gotyku do neoklasycyzmu* (Wilno 1939) oraz *Znaczenie baroku wileńskiego XVIII w.* (Wilno 1940). W 1945 r., w związku z powstaniem Katedry Historii Sztuki,

został powołany na stanowisko kierownika tejże katedry jako profesor nadzwyczajny KUL (w 1946 r. został profesorem zwyczajnym); na KUL-u pracował do 1949 r. W tym czasie opublikował książkę: *Abstrakcja i naturalizm w sztuce* (Lublin 1947), a także prace związane z tematyką lubelską: *Twórczość malarska i architektoniczna Bohdana Kelles-Krauzego* (Lublin 1948); *Przemiany formy lubelskiego ratusza w świetle ineditów architektonicznych Dominika Merlini z r. 1781* („Roczniki Humanistyczne” 1(1949), s. 247-269). Na KUL-u wypromował dziewięć prac magisterskich. Od 1947 r. dojeżdżał, jako wykładowca na uniwersytet do Wrocławia, gdzie przeniósł się ostatecznie w 1949 r. Z tą uczelnią związał resztę życia zawodowego (do emerytury w 1960 r.), zajmując się sztuką Śląska oraz kontynuując rozpoczęte jeszcze przed wojną badania związków sztuki polskiej ze sztuką nadmozańską. Po II wojnie światowej przyczynił się także do rewindykacji polskich dóbr kultury z Kanady. Był członkiem licznych towarzystw naukowych, polskich i zagranicznych.

Prof. dr hab. Andrzej K. Olszewski. Ur. 21 X 1931 r. w Warszawie. Po raz pierwszy pojawił się na KUL w roku akad. 1968/1969 i poprowadził zajęcia zleczone ze sztuki nowoczesnej. Od 1992 do 1999 r., zatrudniony już na pełnym etacie, pełnił jednocześnie funkcję kierownika Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej. Bardzo wymagający wobec siebie i innych, zwraca uwagę zarówno na detal i szczegół, a zarazem reprezentuje typ badacza interdyscyplinarnego o zdolnościach do syntetycznego przedstawiania złożonych problemów, świetny dydaktyk, surowy ale obiektywny egzaminator. W trakcie siedmiu lat pracy w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim wypromował 45 magistrów, dał się poznać jako ciepły i bezpośredni człowiek.

Przez lata związany z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, poza KUL-em wykładał również na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (później Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego) oraz na Uniwersytecie Łódzkim. Wybitny znawca sztuki powszechnej i polskiej XIX i XX wieku. Zainteresowania badawcze Profesora ogniskują się jednak przede wszystkim wokół wybranych problemów związanych z architekturą nowoczesną. Jako jeden z pierwszych zajął się w sposób kompleksowy architekturą polską XX wieku, w tym posoborową architekturą sakralną. Dorobek naukowy Profesora to około dwustu różnego rodzaju publikacji, w tym książki: *Nowa forma w architekturze polskiej 1900-1925. Teoria i forma* (Wrocław 1967), *Dzieje sztuki polskiej 1890-1980 w zarysie* (Warszawa 1988, opublikowane również w wer-

sji angielskiej), album *Jerzy Szeptycki i jego kościoły w Ameryce* (Warszawa 2000, wersja polska i angielska, napisana wspólnie z żoną – Ireną Grzesiuk-Olszewską), a także wydawnictwa źródłowe *Polska i Polacy na Powszechnych Wystawach Światowych 1851-2000* (Warszawa 2005, powstałe we współpracy z Anną M. Drexlerową, w 2008 r. ukazała się też wersja angielska).

Parę lat temu ujrzała światło dzienne księga pamiątkowa ku czci Profesora, wydana w ramach „Saeculum Christianum” 10(2003), nr 2.

L.L.

Dr Maria Piwocka zatrudniona jako wykładowca w Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej w latach 1971-1979.

Dr Piotr Rudziński. Ur. 14 VIII 1952 r. w Warszawie. Absolwent studiów z historii sztuki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Od 1976 do 1981 r. był asystentem w Katedrze Historii Sztuki Nowoczesnej, później (od 1981 do 2000) adiunktem w Katedrze Historii Doktryn Artystycznych. Na przełomie lat 2000/2001 zatrudniony w Bibliotece Głównej KUL na stanowisku starszego bibliotekarza. Od marca 2001 r. pracuje jako kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie.

Zarówno magisterium (w 1975 r., poświęcone omówieniu awangardowej twórczości Henryka Berlewiego w latach 1922-1925), jak i rozprawę doktorską (w 1985 r., przybliżającą recepcję sztuki nowej w dwudziestoleciu międzywojennym) napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Jacka Woźniakowskiego. W kręgu zainteresowań badawczych Piotra Rudzińskiego, w trakcie jego pracy na uczelni, znajdował się również nurt kolorystyczny malarstwa francuskiego z lat dwudziestych i trzydziestych XX w. oraz jego odbiór na gruncie polskim. Autor kilkudziesięciu artykułów i recenzji. Wraz z Nawojką Cieślińską był inicjatorem wydania, a następnie współredaktorem księgi pamiątkowej *Fermentum massae mundi* (Warszawa 1990), dedykowanej Jackowi Woźniakowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Według jego koncepcji i pod jego redakcją ukazał się także tom studiów pt.: *Pierwsze półwiecze polskiego plakatu 1900-1950* (Lublin 2009).

Dr Barbara Ruszczyk. Ur. 18 VIII 1928 r. w Wilnie, zm. 11 VIII 2001 r. w Warszawie. Od 1949 r. pracowała w Muzeum Narodowym w Warszawie,

w latach 1973-1990 w Dziale Sztuki Starożytnej na stanowisku kustosa. W 1955 r. uzyskała magisterium w dziedzinie archeologii egipskiej w Uniwersytecie Warszawskim. Od 1957 r. brała udział w misjach archeologicznych w Egipcie i Sudanie pod kierunkiem prof. Kazimierza Michałowskiego. W latach 1969-1984 kierowała pracami wykopaliskowymi w Tell Atrib (Egipt). Doktorat obroniła w 1972 r. na Uniwersytecie Warszawskim. Prowadziła wykłady z historii sztuki starożytnej na Uniwersytecie Warszawskim i ćwiczenia dla studentów historii sztuki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W latach 1973-1993 miała wykłady z archeologii Bliskiego Wschodu w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Była członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki i International Association of Egyptologists. W 1987 r. została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Najważniejsze publikacje: *Guide de la Galerie d'art antique, Musée national de Varsovie* (Varsovie 1975); *Taharqa à Tell Atrib, [w:] Ägypten und Kusch* (Berlin 1977, s. 391-396); *Kościół pod wezwaniem Świętej Dziewicy w Tell Atrib* (Warszawa 1997).

Prof. dr hab. Andrzej Ryszkiewicz, Ur. 5 V 1922 r. w Warszawie, zm. 13 IX 2005 r. w Warszawie. Zatrudniony na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim od 1971 r., początkowo na zajęciach zleconych (1971-1974), a później (dekada lat 80.) na pełnym etacie. Współtwórca (wraz z prof. dr hab. Jackiem Woźniakowskim) Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej (w 1971 r.), jej pierwszy kurator w latach 1971-1974, a w latach 1981-1989 kierownik. W latach 1981-1982 pełnił również funkcję kierownika ówczesnej Sekcji Historii Sztuki. Ceniony jako dydaktyk (wypromował 116 magistrów i 10 doktorów), wychowawca kilku pokoleń polskich historyków sztuki, niezwykle skromny, wrażliwy na piękno i ludzką krzywdę, człowiek wielkiego serca.

Wybitny badacz i znawca malarstwa polskiego, ale także dziejów kolekcjonerstwa, francusko-polskich związków artystycznych oraz kultury artystycznej XVIII-XIX wieku. Związany pracą zawodową przede wszystkim z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie (od 1950 do 1991 r.), był jego wieloletnim wicedyrektorem, a w latach 1974-1978 dyrektorem. To z jego inicjatywy doszło do publikacji (od 1971 r.) *Słownika artystów polskich i obcych w Polsce działających*, (od 1975) *Polskiej bibliografii sztuki 1801-1944* oraz niezwykle wartościowej serii wydawniczej *Źródła do dziejów sztuki polskiej*, której był również redaktorem naczelnym (t. I-XVII, Wrocław 1951-1979).

Na imponujący dorobek naukowy Profesora składa się ponad czterysta publikacji (nie licząc kilkuset biogramów artystów zamieszczonych na łamach *Polskiego słownika biograficznego*, jak i najważniejszych wydawnictw zagranicznych o charakterze leksykograficznym), w tym kilkanaście książek: *Jan Feliks Piwarski* (Warszawa 1950); *Materiały dotyczące życia i twórczości Wojciecha Gersona* (Wrocław 1951, wspólnie z A. Vetulanim); *Henryk Rodakowski i jego otoczenie. Korespondencja artysty* (Wrocław 1953); *Początki handlu obrazami w środowisku warszawskim* (Warszawa 1953); *Henryk Rodakowski 1823-1894* (Warszawa 1954 i wyd. następne: 1955, 1962, 1972); *Warszawska cyganeria malarska. Grupa Marcina Olszyńskiego* (Wrocław 1955, wspólnie z S. Kozakiewiczem); *Henryk Rodakowski. Rysunki* (Warszawa 1958); *Exlibris polski* (Warszawa 1959); *Polski portret zbiorowy* (Wrocław 1961); *Francusko-polskie związki artystyczne. W kręgu J.-L. Davida* (Warszawa 1967); *Zbieracze i obrazy* (Warszawa 1972, wyd. 2: *Kolekcjonerzy i zbieracze*, Warszawa 1981); *Polonica na zamku w Montresor* (Poznań 1975), a zwłaszcza bardzo ważna dla badaczy sztuki polskiej XIX w. ostatnia książka Profesora: *Malarstwo polskie. Romantyzm. Historyzm. Realizm* (Warszawa 1989).

W 1987 r. przyjaciele, współpracownicy i uczniowie Profesora wydali książkę pamiątkową z okazji 65. rocznicy urodzin pt.: *Entre cour et jardin czyli pomiędzy mecenasem i artystą* („Roczniki Humanistyczne” 35(1987), z. 4).

L.L.

Ks. prof. dr hab. Władysław Smoleń. Urodził się 31 X 1914 r. w Męcinie. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości rozpoczął studia teologiczne w seminarium duchownym w Tarnowie. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1938 r. Następnie podjął studia teologiczne na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie w 1946 r. uzyskał tytuł doktora teologii. W tym samym roku rozpoczął studia z zakresu historii, dodatkowo uczestniczył w wykładach z zakresu historii sztuki. W roku 1948 obronił pracę doktorską na Wydziale Historyczno-Filozoficznym UJ, zatytułowaną: *Udział chłopów galicyjskich w powstaniu 1848 roku*. W roku 1950 objął funkcję dyrektora Muzeum Diecezjalnego i Archiwum Kurialnego w Tarnowie, a niedługo potem stanowisko konserwatora sztuki kościelnej diecezji tarnowskiej. Mając na względzie rezultaty dotychczasowej działalności ks. Smolenia władze KUL powierzyły mu w 1957 r. kierownictwo Katedry Sztuki Kościelnej. Niedługo

potem przedłożył rozprawę habilitacyjną zatytułowaną *Ołtarz Wita Stwosza w Krakowie na tle polskich źródeł literackich*, którą obronił na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 1964-1966 sprawował urząd dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych KUL. Jego zainteresowania naukowe skupiały się zwłaszcza na polskiej sztuce średniowiecznej, kościelnym rzemiośle artystycznym, sztuce ludowej, a także na ochronie zabytków i dóbr kultury chrześcijańskiej. Z jego inicjatywy utworzono w KUL Katedrę Technologii i Konserwacji Dzieł Sztuki, której kierownictwo powierzono Rudolfowi Kozłowskiemu, konserwatorowi Zamku Królewskiemu na Wawelu. Już w roku 1954 postulował potrzebę niezwłocznego powołania do życia Komisji do Spraw Artystyczno-Konserwatorskich przy Krajowej Konferencji Episkopatu w Polsce. W 1974 r. władze kościelne wydały opracowane przez ks. Smolenia *Normy postępowania w sprawach sztuki kościelnej*, którym nadały moc prawa kościelnego. W roku 1987 ukazała się poważna praca, zatytułowana *Ilustracje świąt kościelnych*. Ks. prof. Smoleń wypromował 150 magistrów i 20 doktorów. Zmarł tragicznie 20 czerwca 1988 r. w Lublinie, w wieku 74 lat.

Dr Zbigniew Strzałkowski. Ur. 12 X 1933 r. w Drohiczynie. Lubelski poeta, prozaik, artysta grafik, współtwórca lokalnego życia artystycznego. Związany z Lublinem od 1957 r., kiedy to rozpoczął studia z historii sztuki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1962 r. obronił pracę magisterską pt. *Obraz „Oplakiwanie Chrystusa” z Czarnego Potoku w Tarnowskim Muzeum Diecezjalnym*, napisaną pod kierunkiem ks. prof. Władysława Smolenia. Zatrudniony w KUL w latach 1962-1971, najpierw jako asystent, a od 1965 r. starszy asystent w Katedrze Historii Sztuki Kościelnej. W ciągu tych lat prowadził zajęcia z rysunku pomiarowego oraz organizował wycieczki zabytkoznawcze, brał udział w inwentaryzacji obiektów ze Zbiorów Muzealnych przy Katedrze Historii Sztuki Kościelnej, a także uczęszczał na seminarium doktorskie, choć nie złożył rozprawy.

Równoległe z działalnością dydaktyczną i naukową w KUL rozwijał swoje pasje literackie. Jeszcze w 1955 r. debiutował w prasie jako prozaik. Opublikował kilkanaście tomów wiersz i prozy, m.in. *Inwokacje zielone*, *Punkt odniesienia*, *Odmienianie czasu*, *Dom pełen marzeń*, *Pory roku*, *Obszar wolności*. Jednocześnie był aktywnym organizatorem lubelskiego życia artystycznego; współzałożycielem grupy „Prom” (1959) oraz klubów literackich „Kontrapunkt” (1965) i „Profile” (1968), a także Nauczycielskiego Klubu Literac-

kiego im. J. Czechowicza, członkiem – założycielem Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich (1991). Zbigniew Strzałkowski jest również cenionym grafikiem i bibliofilem, jest autorem około 300 exlibrisów, sam również posiada bogaty zbiór znaków książkowych. Został odznaczony Orderem Białego Kruka ze Słonecznikiem (1995), najwyższym polskim odznaczeniem bibliofilskim. Jest także autorem wielu grafik i rysunków Lublina, za co otrzymał Złotą Odznakę Zasłużony dla Miasta Lublina.

Artysta malarz Adam Styka. Ur. 11 VII 1940 r. w Mielnicy, pow. Borszczów, Zachodnia Ukraina. Od 1942 r. mieszkał w Lublinie, gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej i Liceum im. S. Staszica. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Łodzi (studia w latach 1959-1965). Autor interesujących kompozycji malarskich na pograniczu form organicznych i abstrakcji geometrycznej, z powodzeniem uprawia również litografię i rysunek. Od wielu lat profesor malarstwa w warszawskiej ASP oraz na Wydziale Artystycznym UMCS w Lublinie. Krótko (w latach 1966-1968) nauczyciel rysunku odręcznego i technik sztuk plastycznych w ówczesnej Sekcji Historii Sztuki KUL.

L.L.

Dr Norbert Jakub Szczuka. Ur. 11 XII 1971 r. w Świdniku. W latach 1990-1995 odbył studia z historii sztuki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W 1996 r. uzyskał tytuł magistra na podstawie pracy *Mnemosyne – sztuka jako organ społecznej pamięci w pismach Aby Warburga*, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Wolickiej-Wolszleger. Od 1997 r. był związany z redakcją Kwartalnika Literackiego „Kresy”, należał później również do zarządu Stowarzyszenia wydającego ten periodyk. Wpływał na charakter, kształt oraz zawartość merytoryczną pisma m.in. poprzez zamieszczane tam własne przekłady anglojęzycznej twórczości (John Ruskin, Robinson Jeffers, Lawrence Durrell) czy wybranych esejów cenionych brytyjskich i amerykańskich krytyków sztuki i literatury (Adrian Stokes, Clement Greenberg, Meyer H. Abrams, Donald B. Kuspit). W październiku 1999 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta w Katedrze Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych Instytutu Historii Sztuki KUL i prowadził zajęcia z tego zakresu. Brał udział w organizacji kolejnych cyklicznych seminariów metodologicznych w Kazimierzu Dolnym, podczas których referował także

swoje osiągnięcia naukowe (*John Ruskin – epistemologia pejzażu; Artifex artificii additus. Ruskinowska poetyka opisu; Time Past and Time Present*). Aktywnie uczestniczył również w innych ogólnopolskich konferencjach (*Mare maggiore. Ruskin wobec malarstwa Tintoretta* podczas Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Łódź, listopad 2002 r.; *Le desir de la ville. Wenecja Marcela Prousta*, Seminarium SHS, Nieborów, listopad 2004 r.). Uchwycenie szerszego kontekstu poruszanych zagadnień oraz dostęp do materiałów umożliwiły przyznane mu w tym czasie zagraniczne stypendia (Paryż – 2000, 2003 r.; Londyn – 2002 r.) i granty (m. in. finansowane przez Komitet Badań Naukowych).

Jesienią 2003 r. zdobył stopień doktora nauk humanistycznych wnikliwą rozprawą *The Paradise of Cities. Obraz Wenecji w pismach Johna Ruskina*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Wolickiej-Wolszleger. Po obronie dysertacji poświęcił się pracy tłumacza, która dawała Mu szczególną satysfakcję. Translatorski talent, lingwistyczne wyczucie, połączone z sumiennym systematycznym podejściem, znajdowały uznanie takich autorytetów, jak prof. Wiesław Juszczak, recenzent doktoratu. Podjął więc pionierską próbę przekładu tekstów i fragmentów dzieł Johna Ruskina posegregowanych tematycznie w antologii *Niewinne oko. Szkice o sztuce* (wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2011), sfinalizowanej później dzięki przyjacielskim staraniom i determinacji współpracowników. Zaawansowane działania nad tą publikacją oraz kolejne projekty naukowe (habilitacja poświęcona Proustowi) i plany przerwała nagła śmierć. Odszedł niespodziewanie wiosennej nocy 24/25 marca 2007 r. wraz z sezonową zmianą czasu...

Jako wielki entuzjasta literatury i sztuki uczynił je nie tylko zawodowym zajęciem, ale też prywatną pasją – obok muzyki, rozległych zainteresowań oraz wiedzy interdyscyplinarnej.

Dr Jadwiga Tabiś-Dawidowicz. Ur. 4 VIII 1952 r. w Zborowicach. Absolwentka KUL, W 1978 r. obroniła pracę magisterską. Zatrudniona w Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej w latach 1982-1995. Zainteresowania badawcze koncentruje na barokowej architekturze i rzeźbie Lubelszczyzny. Autorka artykułów: *System podporowy kościoła w Janowie lubelskim* („Roczniki Humanistyczne” 42(1994), z. 4, s. 189-202); *Domniemanie dzieło Jana Jerzego Plerscha na Lubelszczyźnie* ([w:] *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, t. III, red. A. Maśliński, Lublin 1995, s. 339-348); *Renesansowy ornat i kapa z*

Pilzna w Tarnowskim Muzeum Diecezjalnym (przyczynek do badań nad sztuką tekstylną) („Roczniki Humanistyczne” 44(1996), z. 4, s. 97-146).

Mgr Marta Toth, asystentka w Katedrze Sztuki Nowożytnej w latach 1953-1961.

Prof. dr hab. Elżbieta Wolicka-Wolszleger. Ur. w 1937 r. w Warszawie, wieloletni Kierownik Katedry Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych w Instytucie Historii Sztuki KUL. Początkowo rozwijała swoje zainteresowania artystyczne (w roku 1960 ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Plastyczną w Gdańsku), przygotowując dyplom pod kierunkiem prof. Krystyny Łady-Studnickiej. Potem zwróciła się w stronę zagadnień filozoficznych. W roku 1968 uzyskała tytuł magistra filozofii na KUL i zaczęła prowadzić zajęcia zlecone, a w roku akademickim 1969/1970 otrzymała etat na Wydziale Filozofii KUL. Od 1 XII 1977 r. pracowała jako adiunkt w Katedrze Metafizyki (dysertacja doktorska *Byt i znak. Filozoficzne podstawy semiotyki u Jana od Św. Tomasza*, opublikowana w 1981 r.). W roku 1981 przeszła z Wydziału Filozofii na Wydział Nauk Humanistycznych, gdzie podjęła pracę w Katedrze Doktryn Artystycznych KUL; przez wiele lat (do 2004 r.) pełniła funkcję kierownika tej Katedry, obejmując ją po prof. Jacku Woźniakowskim.

Elżbieta Wolicka-Wolszleger należy do grona wybitnych historyków filozofii i dziejów teorii sztuki oraz estetyki. Pracę magisterską poświęciła teorii twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza. Potem zajmowała się problematyką klasycznej metafizyki, semiotyki scholastycznej, teorią obrazu w pismach św. Tomasza i św. Bonawentury. W roku 1994 wydała doniosłą rozprawę *Mimetyka i mit. U początków hermeneutyki filozoficznej*, dotyczącą kwestii mitu, symbolu oraz języka w pismach Platona. Ostatnio zajmowała się problemami filozofii nowożytnej (książka o zagadnieniach teorii kultury Immanuela Kanta) oraz nowoczesnej (rozprawa o hermeneutyce i rozumieniu narracji u Paula Ricoeura, w druku). Jest autorką licznych, istotnych, wysoko cenionych w środowisku historyków oraz teoretyków sztuki rozpraw, w których podejmuje różnorodne zagadnienia z zakresu dziejów teorii sztuki, estetyki, metodologii historii sztuki (teoria interpretacji historycznej, teoria wartości, wykładnie symbolu), a także antropologii filozoficznej (w kontekście filozofii religii). W pracach tych ukazała rzadką umiejętność pogłębionej syntezy wątków filozofii klasycznej z problemami współczesnej humanistyki i teorii

sztuki. Elżbieta Wolicka-Wolszleger dała się poznać także jako doskonały tłumacz (tłumaczyła m.in.: Paul Evdokimov, *Kobieta i zbawienie świata*, Poznań 1991; Elisabeth Ettinger, Hannah Arendt, *Martin Heidegger*, Kraków 1998; Gustave Thibon, *Płodne złudzenie*, Poznań 1998, oraz liczne mniejsze teksty takich autorów, jak Francis Haskell, Erwin Panofsky, Edgar Wind, John Hick, Abraham Heschel). Przez wiele lat ściśle współpracowała z miesięcznikiem „ZNAK”, jako członek redakcji współtworząc profil intelektualny tego ważnego czasopisma. Szczególnie związana była ze środowiskiem krakowskim „ZNAK-u”, „Tygodnika Powszechnego”, liczne i żywe kontakty wiążą ją z historykami sztuki Warszawy, Poznania, Wrocławia. Podejmowała i wspierała wiele ważnych przedsięwzięć o charakterze naukowym i kulturalnym w Lublinie (Teatr NN, pismo studentów historii sztuki KUL „Zwrot”, projekt oraz współorganizacja – z Małgorzatą Kitowską-Łysiak, Piotrem Kosiewskim, Ryszardem Kasperowiczem – długoletniego cyklu seminariów metodologicznych w Kazimierzu Dolnym). W latach 1980-1981 i w okresie późniejszym była bardzo aktywnie zaangażowana w różne przejawy działalności ruchu „Solidarność”. Obecnie mieszka w Gdańsku, gdzie jako emerytowany profesor KUL prowadzi zajęcia zlecone dla studentów filozofii oraz filologii polskiej na Uniwersytecie Gdańskim. Dzięki jej oryginalnej, bogatej twórczości naukowej oraz niestrudzonej działalności dydaktycznej i organizacyjnej Instytut Historii Sztuki KUL zajął trwałe, dobrze oceniane miejsce na mapie intelektualnej historii sztuki w Polsce.

L.L.

Mgr Anna Woroniecka, asystentka w Katedrze Historii Sztuki Nowożytniej w latach 1952-1960.

Prof. dr hab. Jacek Woźniakowski. Ur. 23 IV 1920 r. w Biórkowie. Prawnik Henryka Rodakowskiego, jednego z najwybitniejszych malarzy polskich XIX w. Uczestnik kampanii wrześniowej 1939, żołnierz AK, człowiek ogromnej wiedzy i kultury, wybitny erudyta, znakomity wydawca i organizator.

Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim pracował od 1952 do 1990 r. W 1971 r. (wraz z prof. dr hab. Andrzejem Ryszkiewiczem) inicjator utworzenia Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej (od 1974 do 1981 r. jej kierownik), a następnie (od 1981 r. do 1990) pomysłodawca i pierwszy kierownik Katedry Historii Doktryn Artystycznych. Ponadto, w latach 1975-1981 kie-

ownik ówczesnej Sekcji Historii Sztuki. W trakcie wieloletniej pracy w KUL wypromował 43 magistrów i troje doktorów. W 1990 r. grono współpracowników, przyjaciół i uczniów profesora wydało księgę pamiątkową w siedemdziesiątą rocznicę jego urodzin pt.: *Fermentum massae mundi* (Warszawa 1990).

Z wykształcenia filolog polski (uczeń prof. Stanisława Pigonia na Uniwersytecie Jagiellońskim), niemal od samego początku samodzielnej drogi badawczej wykazywał zainteresowanie teorią sztuki, zwłaszcza tym, jak widziano góry, jak je malowano oraz jak pisano o pięknie ich krajobrazu. Efektem wieloletnich badań stała się rozprawa habilitacyjna pt.: *Góry niewzruszone. O różnych wyobrażeniach przyrody w dziejach nowożytnej kultury europejskiej* (Warszawa 1974, tłum. niemieckie: *Die Wildnis. Zur deutungsgeschichte des Berges in der europäischen Neuzeit*, Frankfurt a.M. 1987). Bardzo ożywiona działalność wydawnicza i redakcyjna profesora (był założycielem w 1959 r., a następnie wieloletnim dyrektorem Wydawnictwa „Znak” oraz członkiem pierwszego kolegium redakcyjnego „Tygodnika Powszechnego”) przyniosła kilkaset artykułów i recenzji (w tym cały szereg bardzo ważnych tekstów z zakresu krytyki sztuki, poświęconych koloryzmowi, zwłaszcza romantyzmowi, jego genezie i konsekwencjom w sztuce XIX i XX w.), a także kilka książek: *Laik w Rzymie i Bombaju* (Kraków 1965), *Zapiski kanadyjskie* (Warszawa 1973, wyd. 2. Warszawa 1976), *Co się dzieje ze sztuką?* (Warszawa 1974), *Czy artyście wolno się żenić?* (Warszawa 1978), *Świeccy* (Kraków 1987), *Czy kultura jest do zbawienia konieczna?* (Kraków 1988) oraz *Ze wspomnień szczęściarza* (Kraków 2008).

L.L.

Prof. dr hab. Tadeusz Zagrodzki, założyciel Katedry Historii Sztuki Średniowiecznej Powszechniej KUL, w roku 1971 kierownik, twórca programu badawczego oraz dydaktycznego w latach 1971-1986. Jako wybitny znawca historii architektury i urbanistyki polskiej i europejskiej, profesor Politechniki Warszawskiej, założył, z inicjatywy ówczesnego rektora KUL o. prof. Mieczysława Krąpca, Katedrę Historii Architektury i Urbanistyki na sekcji historii sztuki, która była wówczas jedyną tego rodzaju placówką naukową w polskiej historii sztuki. Prof. T. Zagrodzki, wybitny w skali europejskiej znawca historii architektury oraz czynny architekt, konserwator, badacz i znawca, współpracował przy odbudowie zniszczonej po II wojnie światowej Warszawy, zwłaszcza jej kościołów – katedry św. Jana, dla której opracował pro-

gram rekonstrukcji sklepień gotyckich, które czynią dzisiaj katedrę jednym z najpiękniejszych obiektów gotyku mazowieckiego. Rekonstruował wiele innych zniszczonych budowli poza Warszawą. Był badaczem urbanistyki miast europejskich, znawcą założeń antycznych śródziemnomorskich i wschodnich. Wymieniany jest w literaturze światowej jako badacz i znawca limes i miast limitowanych, które stanowiły podstawę dla miast antycznych wzorowanych na planach obozu rzymskiego.

Profesor Tadeusz Zagrodzki przekazywał wiedzę o architekturze antyku średniowiecza i nowożytności z zakresu układu przestrzennego, konstrukcji i dekoracji. Pasjonowała go nowoczesność zarówno w budownictwie świeckim i sakralnym, jak i w urbanistyce oraz w rekonstrukcji ogrodowej i parkowej. Profesora, ukierunkowanego w myśleniu matematycznym poprzez studia i pracę na Politechnice Warszawskiej, fascynowały: historia zwłaszcza Polski, literatura oraz języki starożytne i nowożytne. Dążył, aby założona Katedra Historii Sztuki Średniowiecznej rozwijała badania w zakresie plastyki europejskiej: malarstwa, rzeźby, które były jego fascynacją i znawstwem. Profesor jako dydaktyk odznaczał się ścisłością i klarownością wykładu, kunsztowną precyzją języka zarówno fachowego, technicznego, jak i pięknej polszczyzny. W katedrze prowadził wykłady z zakresu wstępu do historii sztuki – architektury. Szczegółowe analizy architektury poparte były licznymi rysunkami, które jako wytrawny architekt prezentował na wykładach, szlifując wyjaśnianie trudno dostrzegalnych detali. Profesor – Pedagog cierpliwy, mądry dla swoich studentów i asystentów, a nade wszystko o niespotykanych szlachetnych manierach i kulturze osobistej.

Prof. dr hab. Adam Ziółkowski. Ur. w Poznaniu, w 1951 r. Maturę zdał w 1968 r. w I LO im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Studiował na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1968-1973 (Instytut Orientalistyki, Instytut Historyczny). W latach 1973-1974 był asystentem-stażystą w Instytucie Historycznym UW. Studia doktoranckie na Wydziale Historycznym UW odbył w latach 1974-1978. Doktorat obronił w 1981 r. (rozprawa: *Lupy wojenne Rzymian, III-I w. p.n.e. Pochodzenie, podział, sposoby wykorzystania*, promotor prof. dr hab. Jerzy Kolendo). W 1981-1982 r. był pracownikiem Agencji Solidarność. W latach 1982-1992 pracował w Sekcji Historii Sztuki KUL (1982-1983 asystent, 1983-1988 starszy asystent, 1988-1992 adiunkt). W roku 1984 został beneficjentem Oxford Colleges Hospitality Scheme for Polish Scholars. W latach 1985-1987 przebywał w Rzymie jako stypendysta Scuola

Storica Italo-Polacca di Roma dell'Istituto Luigi Sturzo. W 1989 r. obronił kolokwium habilitacyjne (rozprawa: *The Temples of Mid-Republican Rome and Their Historical and Topographical Context*) na Wydziale Historycznym UW. Od 1988 r. związany z Instytutem Historycznym UW (do roku 1992 1/2 etatu, od 1992 pełen etat, 1988-1996 adiunkt, 1996-2012 profesor UW, od 2012 profesor zwyczajny). W 1992 r. Chargé de Recherche Associé, CNRS/École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paryż. W 1994 r. Andrew Mellon East/Central European Visiting Scholar, American Academy in Rome, Rzym. Od 1997 r. profesor kontraktowy Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu (od 1999 r. Wydziału Teologicznego UAM). W 2001 r. Professeur d'Université Visiteur, Université Sophia-Antipolis, Nicea. W 2011 r. profesor nauk humanistycznych. Obecnie profesor zwyczajny w Instytucie Historycznym UW i kierownik Zakładu Historii Starożytnej. Najważniejsze publikacje: *Wizja Konstantyna: reinterpretacja* („Vox Patrum” 4(1983), s. 200-215). *The plundering of Epirus in 167 B.C.: economic considerations* („Papers of the British School at Rome” 54(1986), s. 69-80); „Mummius” temple of Hercules Victor and the round temple on the Tiber („Phoenix” 42(1988), s. 309-333); *The Sacra Via and the temple of Iuppiter Stator* („Opuscula Romana” 17(1989), s. 225-239); *The Temples of Mid-Republican Rome and Their Historical and Topographical Context* (Roma: «L'ERMA» di Bretschneider 1992); *Urbs direpta or how the Romans sacked cities* ([w:] *War and Society in the Roman World*, London–New York: Routledge 1993, s. 69-91); *Was Agrippa's Pantheon the temple of Mars in Campo?* („Papers of the British School of Rome” 62(1994), s. 261-277); *La scomparsa della clientela arcaica: un'ipotesi* („Athenaeum” 87(1999), s. 369-382); *Storia di Roma* (paravia B. Mondadori Editori, Milano 2000); *Sacra Via Twenty Years After* („Journal of Juristic Papyrology”, Suppl. III, Warsaw 2004); *The aggeres and the rise of urban communities in Early Iron Age Latium* („Archeologia” 56(2005), s. 31-51); *Prolegomena to any future metaphysics on Agrippa's Pantheon* ([in:] *Res bene gestae. Ricerche di storia urbana su Roma antica in onore di Eva Margareta Steinby*, Roma: Edizioni Quasar 2007, s. 401-413); *Historia powszechna. Starożytność* (Warszawa: PWN 2009); *Frontier sanctuaries of the ager Romanus antiquus: did they exist?* („Palamedes” 4(2009), s. 91-130); *The background to the third-century crisis of the Roman Empire* ([in:] *The Roman Empire in Context. Historical and Comparative Perspectives*, Oxford–Chichester: Wiley-Blackwell 2011, s. 113-133).

Dr Roman Waldemar Zwierzchowski. Ur. w Puławach w 1952 r. W 1976 r. ukończył studia historii sztuki na KUL otrzymując stopień magistra na podstawie pracy: *Kościół parafialny p.w. Znalezienia Krzyża Św. w Końskowoli*, napisanej pod kierunkiem doc. dr. hab. Antoniego Maślińskiego (publ. „Roczniki Humanistyczne”, 1978, z. 4). W latach 1976-1991 zatrudniony był w Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej, kolejno na stanowisku asystenta, starszego asystenta, zaś w 1986 r. – wykładowcy. W tymże roku uzyskał stopień doktora nauk historycznych na Wydz. Nauk Humanistycznych KUL na podstawie rozprawy pt.: *Porządki architektoniczne w grupie późnobarokowych kościołów Lubelszczyzny na planie eliptyczno-ośmiobocznym* (promotor – prof. dr hab. A. Maśliński). W ramach dydaktyki prowadził ćwiczenia z historii sztuki nowożytnej powszechnej i polskiej, później także proseminarium, a od 1986 r. wykład z historii sztuki nowożytnej polskiej. W latach 1988-1989 przebywał na stypendium naukowym w Rzymie, zaś w latach 1989-1991, już jako adiunkt przy Katedrze Historii Sztuki Nowożytnej, wykładał historię sztuki nowożytnej powszechnej. W latach 1993-1995 zatrudniony był na stanowisku Okręgowego Konserwatora Zabytków z siedzibą w Kazimierzu Dolnym i przejściowo starszego inspektora w ówczesnej Państwowej Służbie Ochrony Zabytków w Lublinie. Od 1995 r. pracuje w ówczesnym Regionalnym Ośrodku Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego (obecnie Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie), zajmuje się m.in. ekspertyzami w zakresie ochrony konserwatorskiej zabytków architektury i układów urbanistycznych obecnego woj. lubelskiego oraz prowadzi badania nad architekturą XVIII w. na Lubelszczyźnie.

Na KUL pracowali również: inż. Józef Żmigrodzki w katedrze Technologii i Konserwacji Teoretycznej, mgr Maria Gonczarow, o. dr Grzegorz Gongół (1953/1954), doc. dr Anna Bocheńska (1060-1962), doc. dr Stanisław Wiliński (1964/1965).